

Posudek na diplomovou práci Bc. Zuzany Šretr Rosenbergové

Název práce: **Genderová analýza románu Michala Viewegha *Biomanželka***

Posudek zpracovala: doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D.

V Praze, 24. 1. 2017

Bc. Zuzana Šretr Rosenbergová si za téma své diplomové práce vybrala analýzu románu kasově úspěšného autora, jehož texty jsou často označovány jako „čtení pro ženy“, na rovině populární kultury. Román *Biomanželka* může nabízet z feministického pohledu rozbor o to zajímavější, že přímo „feminismus“ tematizuje; vybírá si ovšem poměrně esencionalizovanou podobu archetypů femininity, ovlivněnou výrazně feminismem diference a archetypální mytologií mezoamerického kontextu, jak jej prezentuje Clarisa Pincola Estés ve své esejisticky psané knize *Ženy, které běhaly s vlky*. Tyto kniha tvoří jakýsi kontrpunkt k vlastnímu románovému příběhu.

Příběh nabízí v prvním plánu jednak poměrně přímočarý příběh manžela Mojžíra, který je rozčarován z vývoje své manželky Hedviky od stereotypně „hodné“ a poslušné ženy k takové, která se z tohoto obrazu vymaňuje. Osobou, pod jejímž (neblahým) vlivem se manželka nalézá, je demonizovaná *dula*, která představuje parodii na archetyp tzv. divoké ženy podle Estés. Dula přitom příběh vypráví, což je v podstatě metadiskursivním konstruktem – sama je totiž pomocí cíleného paradoxu konstruována jako postava negativní, nesympatická, jako typický archetyp literární čarodějnice. Zajímavou interpretační otázkou je pak konstruování postavy manžela, kterého dula líčí jako negativní charakter, nicméně čtenář(ka) je de facto interprelován(a) vnímat jej spíše jako oběť intrik staré a šeredné feministky. V prvním plánu je tedy manžel vykreslen jako šovinistický trouba, ve druhém jako ubohá oběť; nabízí se ale i otázka, je-li tu i případný třetí plán, který by připouštěl ještě ironii (z pohledu autorství díla sebeironii?) právě vůči postavě manžela.

Diplomantčíným přístupem ovšem nebyla diskursivní analýza, zaměřila se na analýzu archetypů femininity v prvním i druhém plánu a se zacílením na postavy duly a Hedviky. Dulu interpretovala dle mého názoru zcela příhodně s pomocí citovaných feministických teoretických prací jako archetyp destruktivní, odpudivé čarodějnice. Hedvika reprezentuje (toto opět považuji za vcelku dobře vyargumentovanou interpretaci) „ženu, která není“ – nemá v příběhu vlastní hlas a je vlastně vyprávěna druhými. Jisté rezervy spatřuji

v interpretaci postavy manžela, která mohla – i z hlediska použití humoru a jeho funkce v naraci příběhu – jít do větší hloubky a nabídnout více nuancí.

Ke kladům předkládané práce patří prostudování značného rozsahu teoretické literatury, z těchto textů je dle mého názoru nejzdařileji pochopena i vysvětlena analýza literárních archetypů. Autorka zde vhodně poukazuje na skutečnost, že genderový archetyp jako teoretický koncept má zpravidla esencializující podstatu (nejen vycházíme-li z C. G. Junga), že jej však lze číst i kriticky z konstruktivistických feministických pozic.

Dalším kladem práce je velmi dobrá úroveň stylisticko-jazyková, schopnost logicky formulovat vlastní myšlenky i tvůrčí uchopení zpracovávané látky. Také bych chtěla ocenit diplomantčinu píli v průběhu diplomního semináře, kdy poctivě konzultovala i zapracovávala mé připomínky. V průběhu práce na textu velmi vylepšila zejména stránku koncepční a strukturální, i když zde by pro jeho cizelování byl i další prostor.

Práci diplomantky v semináři bych hodnotila jako výbornou, finální podobu textu jako velmi dobrou. Mé celkové hodnocení by se tedy pohybovalo mezi těmito dvěma známkami, úhrnem by mu odpovídala lepší velmi dobrá.